

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Felévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A m. kir. csendőrlegénység nyugdíj-igényeiről.

Irta: *Hein György*, m. kir. csendőr-számvivő-tiszthelyettes.

A «Csendőrségi Lapok» szerkesztői üzeneteinek rovatában nagyon gyakran oly válaszok jelennek meg, a melyek intézményünk tagjainak és ezek családjainak ellátására vonatkoznak, s ebből azt kell következtetnem, hogy nagyon sokan vannak, a kik a csendőrlegénység és ezek családtagjainak ellátási illetményeivel és azok feltételeivel nincsenek tisztában s így remélhetem, hogy e tanulmányom sok kételyt fog eloszlatni.

A m. kir. csendőrlegénység ellátási illetményeit az 1881. évi LXXI. t.-cz. szabályozza ugyan, de az ellátási összeg odaitélésénél bizonyos esetekben ezen kívül az 1875. évi LI. és az 1885. évi XI. t.-cz. határozmányai is figyelembe vétetnek.

Az állami ellátás kétféle és pedig: vagy egyszer s mindenkorra szóló, vagy pedig állandó jellegű.

Egyszermindenkorra szóló részletetés alatt a végkielégítést, állandó jellegű ellátás alatt pedig a nyugdíjat értjük. Végkielégítésre, illetve nyugdíjra csak a véglegesen alkalmazott legénység tarthat igényt.

A még próbaszolgálat alatt állók három havi végkielégítést csak igen kivételes és méltányos esetekben nyerhetnek, nyugdíjat pedig próbacsendőrök, — hacsak nem az 1885. évi XI. t.-cz. 26., illetve 30. §. végbekezdéseiben foglaltak alapján, a mire azonban eddig még eset nem volt — egyáltalán nem kaphatnak, különös méltánylást érdemlő esetekben azonban kegydíjban részesíthetők.

A csendőrség fennállása óta mindössze csak három próbacsendőr kapott kegydíjat.

Végkielégítésre igénnyel bírnak oly végleges állományú csendőrök, (altisztek) a kik beszámítható szolgálati idejük 10-ik éve előtt csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná válnak a nélkül azonban, hogy polgárilag is keresetképtelenek lennének.

A végkielégítés összege a megszakítás nélkül eltöltött szolgálati idő után lesz megállapítva, még pedig a beszámítható ténylegességi illetmények (szold, havidíj, szolgálati pótdíj) három havi, (1881: LXXI. t.-cz. 4. §.) egy, vagy két évi (1885: XI. t.-cz. 28. §.) összegében a szerint, hogy a felülvizsgált egy évtől három évig,

három évtől öt évig, vagy öt évtől a be nem töltött 10-ik évig szolgált.

A esapatnál eltöltött szolgálati idő a három havi végkielégítésnél egyáltalán nem, az egy és két évinél csak az esetben lesz figyelembe véve, ha az átlépés között történt s az ellátandó a csendőrségnél legalább három évet szolgált.

A szolgálati pótdíj azonban az 1881. évi LXXI. t.-cz. 2. §. utolsó előtti bekezdésében foglalt tiltó rendelkezés alapján csak akkor lesz a végkielégítési összegbe beszámítva, ha a csendőrségi szolgálati idő a hat évet meghaladja.

A három havi végkielégítés összege nagyon csekély ugyan, de semmi esetre sem méltánytalan, mert a csak három évet, vagy még annyit sem szolgált csendőr a testületben — úgyszólván — még csak kezdő éveit élte s látóköre, ismeretei még oly hiányosak voltak, hogy önálló szolgálatra nagy ritkán s csak szükségből alkalmaztatott, tehát nem szerezhetett magának oly érdemeket, a melyek öt nagyobb összegű végkielégítés igénylésére jogosíthatnák.

Az egy évi végkielégítéssel már jobban van jutalmazva a csendőrségnél teljesített szolgálat, a két évi végkielégítés meg éppen bőkezűnek mondható.

Kétségtelen, hogy a csendőr szolgálata rendkívül fárasztó és egészséget rontó s épp ez okozza azt, hogy legénységünk túlnyomó része idő előtt szolgálatra képtelenné válik. De valljuk be őszintén, hogy sok oly csendőrünk van, a ki alig várja az időt, hogy a két évi végkielégítésre az igényt megszerezze s akkor már kevésbé igyekszik ellenállani a csúsz, viszályulatok, ideggyengeség stb., stb. meg-megújuló fájdalmainak, hanem elvankitva a végkielégítés nagyságától, beadja derekát s alig várja, hogy a végkielégítést megkaphassa.

Bár nem volt szándékom, de az összjó érdekében szükségesnek tartom arra is kiterjeszkedni, hogy az ily végkielégített csendőrök azután mibez is fognak tulajdonképpen?

Távol áll tőlem, hogy bárkinek is sérteni akarnám az önérzetét, de a tapasztalat bebizonyította azt, hogy az ily módon kilépett csendőröket két osztályba lehet sorolni. Az egyik osztályba tartoznak a komolyan, a másikba a könnyelműen gondolkozók.

A komolyan gondolkozó csendőr a végkielégítési ösz-

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

szegét ipari vállalatba fekteti, folytatja mesterségét egy oly tökével, a melylyel — szerény viszonyok között — a hasonló foglalkozású iparosokkal a versenyt könnyen felveheti, vagy mint volt földműves újból visszatér a semmi körülmények között sem megvetendő földműveléshez a pár ezer korona készpénzzel rendelkezve, férfikora legjavában oly házaságot kötöt, a melynek révén gondtalan jövőnek néz elő.

Azt ne állítsa senki, hogy egy polgárilag keresetképesnek osztályozott csendőr annyira fölkre ment volna, hogy az mesterségét, vagy a földművelést nem folytathatná, mert az nem áll.

Ennek az állításomnak az igazságát legjobban bizonyítják a könnyebvérű volt csendőrök esetei. Alig, hogy a végkielégítési összeg elfogyott, jelentkeznek újbóli felvételre.

A végkielégítési összeget — kevés kivétellel — a csendőrségnél szerzett bajaik *gyógyítására* használták fel és pedig oly sikerrel, hogy alig egy év alatt újból olyan egészségesek lettek, mint a makk.

Vannak olyanok is, a kik az arany középutat, vagyis valami *„könnyebb”* polgári pályát választanak. De milyet?

A csendőrségi nehéz szolgálatot elhagyott csúszos csendőrrel alig pár hét múlva újból találkozunk Pesten mint vasutasnal, villanyos kalauzzal, vagy táviratkézesítővel.

Reggeltől estelig talpon van, ázik-fázik, lohol, fut, meg ebédre sincs jóformán ideje a mindez havi 60–80 koronáért. De legalább nem bántja a csúsz, hiszen az már most igazán nagy baj volna, mert a legtöbb csak ideiglenes minőségű alkalmazott, a kinek végkielégítésre egyáltalán nem, s — a csendőrséggel össze sem hasonlítható — nyugdíjra pedig csak a jó Isten tudja, mikor lesz igénye.

Azt hiszem ezek után bátran visszatérhetek tulajdonképpeni tárgyam további fejtegetéséhez ama reményben, hogy ez a kitérés talán egyik-másiknak hasznára lesz.

A mint már előbb említém, a próbacsendőröknek (ideiglenesen alkalmazottaknak) végkielégítésre igényük nincs, annál kevésbé, mert a Csendőrségi szervezeti utasítás 30. § II. 1. pontja a csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná vált próbacsendőrökre nézve akként intézkedik, hogy azok a tiszteletből elbocsátandók.

Mindazonáltal fordulhatnak elő esetek, a mikor a próbacsendőr — akár a csendőrségnél, akár előbb szerzett betegség miatt — csendőrségi, esetleg katonai szolgálatra is alkalmatlanná válik a ilyenkor szárny- (pótszárny) parancsnoki vélemény és orvosfőnöki bizonyítvány alapján honvéd felülvizsgáló bizottság elé állítatik, a mely a próbacsendőr szolgálatképtelenségének fokát megállapítja, annak idejében kifejezést ad és megfellelő indítványt tesz arra nézve, hogy a felülvizsgált milyen szolgálatokra alkalmas, vagy alkalmatlan.

A felülvizsgálati iratok azután a honvédkerületi

parancsnoknál véleményével is ellátva, a honvédelmi miniszterhez terjesztetnek elő, a ki határozatát meghozza a az esetleges ellátás folyósítása iránt a belügyminisztert megkeresni.

Ha a próbacsendőr a csendőrségnél szerzett betegséggel vizsgáltatik fölül, akkor fennforognak azok a méltányossági okok, a melyek alapján részére a végkielégítés odaitélhető, ellen esetben azonban, a mikor egy már előbb szerzett, de csak a csendőrségi szolgálat különlege volta folytán jobban kifejlődött betegséggel állunk szemben, ugyebár nem igen tartható igényt az arra, hogy végkielégítésben részesíttessék?

Es mégis mit látunk? A legmehszebb menő méltányosságot, a mennyiben az ily próbacsendőr is — a honvédelmi és belügyminiszter urak nyilvánvaló jóindulata következtében — végkielégítésben részesül.

Az esetben azonban, ha a felülvizsgált próbacsendőr szolgálatlajosságát következtében, avagy szolgálatlajosságát közben szenvedett súlyos testi sérülés folytán nemcsak csendőrségi és katonai szolgálatra, hanem mindenemű népfelkeltési szolgálatra is alkalmatlanná, valamint *polgárilag is keresetképtelenné* vált, akkor a belügy- és pénzügyminiszter urak hozzájárulásával és a magyar minisztertanács felhatalmazása alapján *Ófelsége*, a magyar király legfelsőbb kegyelme folytán a nyugdíjnak megfelelő összegű kegydíjban részesíttetik. E kegydíjak összegének megállapításánál természetesen a bekezdésben említett törvények ugyanazon szakaszai nyerne alkalmazást, mint a hasonló körülmények mellett rokantakká vált végleges állományú csendőrlegénység ellátása mérvének megállapításánál.

Tehát a próbacsendőrnek sem kell aggódni, a mikor veszélylyel járó szolgálatát megkezdi, hisz esetlegesen szoronsételességben nem áll elhagyatva egyedül a nagy világban, mert az utolsó forum, a miniszterium is — a törvény keretein belül — mindent elkövet, hogy az állam minden egyes szolgája, az őt megillető ellátásban részesüljön.

A véglegesen alkalmazott csendőrlegénység nyugdíj igénye a *megszakítás nélkül* eltöltött 10-ik év befejezte után áll be, megjegyezvén, miszerint a cs. és kir. közös hadseregben, vagy a m. kir. honvédségben eltöltött idő a nyugdíjba, illetőleg szolgálati időbe szintén betudatik.

Teljesen mindegy tehát, hogy az illető mennyi időt szolgált a csendőrséget megelőzőleg a csapatnál, a fő az, hogy megszakítás nélküli 10 szolgálati éve legyen.

Az 1881. évi LXXI. cz. 2. §. szorint *„a szolgálatképtelenné vált csendőrségi legénység nyugdíjazására nézve azon szabályok érvényesek, melyek a nyugdíjképes polgári államszolgák részére alkalmaztatnak, azon megszorítással azonban, hogy a törvény hatálya a csendőrlegénységre csak az eredetileg elvállalt három évi csendőrségi szolgálati idejének betöltése után nappal kezdődik.*

Az állami tisztviselők, altisztek és szolgák nyugdíjja

A legjobb órák,

legszilárdabb ókszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden,
javítások 5 évi jótállás mellett, árjegyzék ingyen!

I. Táblázat

a magyar királyi csendőrlegénység részére, az 1885. évi XL. t.-cz. 28. §-a, illetve az 1881. évi LXXI. t.-cz. 4. §-a értelmében egyszersmindenkorra járó végkielégítésről.

Betöltött szolgálati idő, év		Csendőr részére			Örvezetős részére			Örmeister részére					
		Zsold évi próbacsendőr 800 K, csendőr 900 K	ha évi			Zsold évi 1100 K	ha évi			Zsold évi 1300 K	ha évi		
			100	200	300		100	200	300		100	200	300
Atól	ig	korona szolgálati pótdíjat élvez			korona szolgálati pótdíjat élvez			korona szolgálati pótdíjat élvez					
A 3 évi csendőrségi szolgálati kötelezettség lejártától		próbacsendőr 200, csendőr 224			274			324					
3	5	—	900	—	—	1100	—	—	—	1300			
5	10	6 éven alul	1800	—	6 éven alul	2200	—	—	6 éven alul	2600			
		6 éven felül	2000	2200	2400	6 éven felül	2400	2600	2800	6 éven felül	2800	3000	3200

II. Táblázat

a magyar királyi csendőrlegénység részére, az 1881. évi LXXI. t.-cz. értelmében kijáró évenkénti nyugdíj-összegekről.

Betöltött szolgálati idő, év		Csendőr részére					Örvezetős részére					Örmeister részére					Járás- és törzsörmeister részére									
		ha					ha					ha					ha									
		3	4	8	12	16	3	4	8	12	16	3	4	8	12	16	3	4	8	12	16					
Atól	ig	szolgálati év után					szolgálati év után					szolgálati év után					szolgálati év után									
		100	200	300	400	500	100	200	300	400	500	100	200	300	400	500	100	200	300	400	500	100	200	300	400	500
		korona szolgálati pótdíjat élvez					korona szolgálati pótdíjat élvez					korona szolgálati pótdíjat élvez					korona szolgálati pótdíjat élvez									
—	10	300	334	366	400	434	466	366	400	434	466	500	534	434	466	500	534	566	600	560	594	626	660	694	726	
10	15	300	334	366	400	434	466	366	400	434	466	500	534	434	466	500	534	566	600	560	594	626	660	694	726	
15	20	338	374	412	450	488	524	412	450	488	524	562	600	488	524	562	600	638	674	630	668	704	742	780	818	
20	25	450	500	550	600	650	700	550	600	650	700	750	800	650	700	750	800	850	900	840	890	940	990	1040	1090	
25	30	502	624	688	750	812	874	688	750	812	874	938	1000	812	874	938	1000	1062	1124	1050	1112	1174	1238	1300	1362	
30	35	674	750	824	900	974	1050	824	900	974	1050	1124	1200	974	1050	1124	1200	1274	1350	1260	1334	1410	1484	1560	1634	
35	40	788	874	962	1050	1138	1224	962	1050	1138	1224	1312	1400	1138	1224	1312	1400	1488	1574	1470	1558	1644	1732	1820	1908	
40 éven felül		900	1000	1100	1200	1300	1400	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1300	1400	1500	1600	1700	1800	1680	1780	1880	1980	2080	2180	
		K f					K f					K f					K f									
		1 napra					1 napra					1 napra					1 napra									
Zsold- járán- dóság	28	•	•	•	•	•	69	04	28	•	•	•	•	84	42	28	•	•	•	99	73	Havidíj				
	29	•	•	•	•	•	71	50	29	•	•	•	•	87	43	29	•	•	•	103	29	Egy hóra				
	30	•	•	•	•	•	73	97	30	•	•	•	•	90	41	30	•	•	•	106	85	Egy évre				
	31	•	•	•	•	•	76	44	31	•	•	•	•	93	42	31	•	•	•	110	41	Egy évre				
	Egy köz. évre	•	•	•	•	•	900	—	Egy köz. évre	•	•	•	•	1100	—	Egy köz. évre	•	•	•	1300	—	Egy évre				

Megjegyzés: A járás- és törzsörmeisterekre vonatkozó rész csak 1908. évi október hó 1-ével lép életbe, mert csak akkor lesz részükre az 1880. koronás illaték folyósítva.

zását szabályozó 1885. évi XL. tcz. 20. §-a szerint a rendszeresített állomásra állandóan alkalmazott tisztviselő, altiszt és szolga, ha legalább tíz évi beszámítható szolgálattal bír, nyugdíjra tarthat igényt:

a) ha testi vagy lelki fogyatkozás miatt hivatalos kötelességeinek teljesítésére véglegesen vagy legalább tartósan képtelenné válik;

b) ha a 65. évet betöltötte;

c) ha a köteles szolgálati időt (40 év) kitöltötte; vagy

d) ha hivatalok, vagy állomások szervezése, vagy azok megszüntetése következtében, vagy ellene bozott fegyelmi ítélet folytán megfelelő állomásra el nem helyezhető.

Félreértések elkerülése céljából megjegyeztetik, hogy a d) pontban említett fegyelmi ítélet nem azonos a csendőrségtől fegyelmi uton történt eltávolítással, mert az eltávolítás egyenlő a szolgálatból büntetesképpen elbocsátással, a mely esetben az államszolgák is elvesztik nyugdíjigényüket.

A csendőr elveszti nyugdíjigényét, ha:

1. szolgálati kötelezettségének leteltével önként kilép;
2. ha hadtörvényszéki ítélet folytán, vagy
3. fegyelmi uton a csendőrségből eltávolítottatik;
4. szökés esetén; és végül
5. ha nyugdíját megváltja.

A nyugdíj ideiglenesen, vagy állandóan ntalványoztatik aszerint, a mint az illetőnek újbóli alkalmazása bizonyos idő leteltével várható-e, vagy sem.

A nyugdíjösszeg megállapításának alapját képezi a beazámítható szolgálati idő tartama a az utoljára élvezett javadalmazás évi összege.

Beszámítható szolgálati időnek tekintetik az 1885. évi XI. tcz. 7. és 8. §-ai szerint az az időtartam, melyet valaki a csendőrséghez történt közvetlen átlépése előtt megszakítás nélkül magánál az államnál és az alább felsorolt hivataloknál és állomásokon töltött:

1. a kir. kormány igazgatása alatt álló közalapítványoknál;
2. az országgyűlés mindkét házábanál;
3. a kincstárból, vagy a kir. kormány kezelése alatt álló közalapokból fenntartott tanintézeteknél;
4. a fővárosi közmunkák tanácsánál;
5. a fővárosi rendőrségnél;
6. az állami utaknál, a folyammérnökségeknél, a posta- és távirtdaintézeteknél;
7. a legfelsőbb udvartartás körében, a legmagasabb uralkodóház családi javainál;
8. a közös miniszteriumok és számszék, valamint az ezek alatt álló hatóságok és hivataloknál;
9. a hadsereg (haditengerészet) honvédség és ezekhez tartozó hivataloknál;
10. a horvát-szlavon autonóm kormányánál, vagy ez alatt álló országos hatóságok és hivataloknál;
11. az állami kezelés alatt álló bányatársuladákhoz járuló állomásokon; és végül

12. a m. kir. állami és allamosított vasutaknál.

Az utoljára élvezett javadalmazás alatt mindig a legutóbb folyósított havidíj, vagy zsold- és a szolgálati pótdíj értendő.

A szolgálati pótdíj azonban az 1881. évi LXXI. tcz. 2. §. utolsó bekezdése értelmében csak akkor lesz a nyugdíjazás és végkielégítés alkalmával figyelembe véve, ha az illető a csendőrségnél legalább is hat évet szolgált.

Kivételt képeznek azok a csendőrök, (3. §.) a kik szolgálatteljesítéskor szenvedett sebesülés, vagy súlyos testi sérülés következtében válnak szolgálatképtelenné, vagy a kik más oknál fogva nemcsak csendőrségi szolgálatra, hanem általában minden kenyérkeresetre is alkalmatlanokká válnak. Az ily csendőrök ellátási illetményeinek kiszabásánál az élvezett szolgálati pótdíj — ha hat évet még nem is szolgáltak — figyelembe vétetik.

A szolgálati idő tartama a polgári időszámítás szerint (egy év: 365 nap) lesz megállapítva. Minden egyes hadjáratért azonban, melyben a csendőr a hadsereg-, honvédség- vagy csendőrség kötelékében résztvett, szolgálati idejéhez egy év hozzászámíttatik. Ha azonban az illető egy és ugyanazon évben két, vagy három hadjáratban vett volna is részt, az csak egy hadjárat évről számíttatnék.

A csapatbeli szolgálati idő alatt a katonai térképezésnél és báromszögelésnél altiszti minőségben eltöltött minden év 16 hónappal számítandó. (1875. évi LI. tcz. 78. §.)

Az e kellékeket nélkülöző szolgálati idők a nyugdíjazásnál nem vehetők figyelembe.

A csendőrségi végkielégítési és nyugdíjösszegei a mellékelt táblázatokból vehető ki. (Folyt. köv.)

A tolvajriasztó.*

Irtó: Soltész Imre csendőrfőhadnagy.

Ősz felé járt az idő, a falusi pap újságolvasásba mélyedve ült az ablaknál, a szőnyegen hevert vadászkutyája, hébe-korba nagyokat vakkantva álmában. Őrzse néni, az öreg gazdasszony lép be a szobába, arczáról le lehet olvasni, hogy valami nagy dolog történhetett. Nem is tud szóhoz jutni, csak ott áll a szent atya előtt, azután köténye szegélyét fogva várja, hogy mikor pislant fel már a plébános úr az újságból. Hej bezzeg régen, mikor még Őrzse néni tisztartóné volt, debogy várt volna, míg férje végez az újsággal, csak egyet kellett köhintenie, már is ugrott a megboldogult. Azóta változtak az idők, boldogult férjét elhantolták. — az Isten nyugosz-

* A „Tolvajriasztó” leírását az „Ugoeca” című lap és a „Borászati Lapok” a következőképpen ismertetik: „A készülék egy patront kisítő készülékből áll, melyet — ha fel van huzva — egy vékony drót hoz működésbe. Mielőtt a készüléket valamely tolvajok által veszélyeztetett helyre kiállítani akarjuk, következőképpen kell azt megtölteni és felállítani: először a gyurufogantyus csapszöveget (a) felhuzzuk és a csövekből kiálló kis szögre akasztjuk; gyűrűjébe a biztonsági horgot (b) be-

Ne tévovázzék, ha fáj a feje,

— : hanem használjon azonnal : — : **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmáskasabb migraint és fejfájást elmulasztja. Ár K 1.20. Kapható minden gyógyszeriarban és drogeriában. Készíti: **Beretvás Tamás gyógyszer Képező.** Orvosok által ajánlva. 3 dobozról ingy. post. száll.

Diszfelvonulás.

Hazádnak rendületlenül.

A nemzeti falanx monori népversenyeről.

talja — neki meg özvegyiségére kegyelemkenyér után kellett néznie. De az öreg ur sem hagyta sokat várakozni, fojtotta az asztma, félre kellett tennie az ujságot.

— Mi baj van, Örzse, — kérde a vén pap lélegzetet véve.

— Engedelmet kérek, főúr, de tenni kell valamit, mert nem lesz háromfőnk a házban.

Erre már felegyenesedett a vén pap, pápaszemét közelebb tolta szemére s kérdőleg nézett Örzse, mit sem érve a mondottakból.

— Beszéljen, Örzse, nem értem a dolgot.

— Inatálom, a tyukokban már alig van baromfi, vagy tolvaj lopta el, vagy elvitte a görény!

— Görény nem lehetett, de alighanem tolvaj, mert „Filoxa” egész éjjel ugatott; maguk nem hallották?

— Mi nem hallottunk semmit sem.

— Hm, hm, — dörögte a főúr és ezzel leült íróasztalához s névjegyére ráírta „Sürgősen kéreli” s azzal átadta Örzse néninek, hogy küldje által a bírónak.

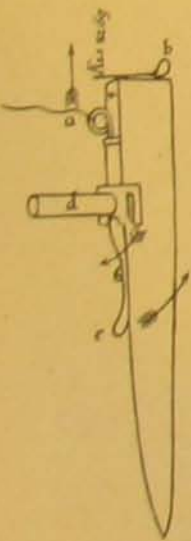
Rossz időben kérette a főúrszlelendő bíró uramat, mert biz őkegyelme éppen most iszogot Áron korezmájában. Asztalánál ul a kovács, a hentes, na meg a harangozó.

Éppen az általános választói jogról vitatkozik a falu feje a kovácsal, midőn kis lánya besurran az ajtón s egy névjegyet nyomva kezébe mondá:

— Nezze apjuk, a tisztelendő ur küldi.

Bíró uram zavarba jött, mert bármennyire ismerte is a kormány politikai elveit, de az iras- és olvasással havi lábon állott, gondolván elvégre is, az a jegyző dolga.

letoljuk, hogy a felállítás közben a készülék el ne süljön, ezután a rögzítőt (e) félretolva, a töltő kamarát (d) nyitjuk meg, melybe gyúszúnyit puskaporral rendes módon megtöltött patronát (10-os Lefauchaux) teszünk, ezt eredeti helyére visszahelyezve a rögzítővel elzárjuk és a tolvajriasztó készen áll a használatra. A történnnyel ellátott tolvajriasztót földbe szurjuk, vagy fához, kerítéshez erősítjük, szobában vagy kamrában valamely asztal lábához kötjük, végre a csapószög gyűrűjébe beleakasztott vékony sodronyt a lövés irányába húzzuk s valamely szilárd tárgyhoz kötjük, úgy, hogy a huzal keresztetése a tolvaj által valószínűleg használt uti-irányt. Legvégre a biztonsági horgot (b) a csapószög gyűrűjéből (a) kiakasztjuk, a tolvajriasztó fel van állítva és a vékony drót érin- tésre lövést ad. A tolvaj legnagyobb óvatossága mellett sem veszi észre a vékony sodronyt, hanem beleakad, a huzal megrándul s a készülék nagy durranással elcsú. Tapasztalatból mondhatom hogy akár tudja a tolvaj, akár nem, hogy tolvajriasztó van fel- állítva, ez mindenkor kitűnő szolgálatot tesz. Ha tudja, úgy közeléni sem mer a gyanus helyhez, mert nem tudja, melyik pillanatban dörög el a titkos puská; sőt házi tolvajok ellen is radikális védőeszer, mert azok so mernek a kertbe, kamrába, vagy szobába lépni, mert a puskától való félelem állandó suggetio alatt tartja őket. Ha pedig a kö- zönségtől mit sem sejtő tolvajjal van dol- gunk, úgy azt a közeli és váratlan dur- ranás oly rémületbe hozza, hogy rendszeren elvégzi magát, vagy ordítva zohan tova. Ezt a tolvajriasztót a tolvajok által veszélyeztetett bármely más helyen is lehet használni: szőlő- kertbe, dinnyszföldre, kamarához, pincéhez, ólakhoz, elhagyott lakások, vagy villákhoz s általában bárholva betolakodó tolvajok jelzésére és elriasztására. A tolvajriasztó előállításával eszlett maga a fellaláló, dr. Skultéty Tivadár nagyszőlősi orvos fog- lakozott, s egy új készülék hozzávaló történnnyel 3—4 koron- nába került. Ujabbán a fellaláló cunék készítésvél felhagyott, de mert a készülék szabaddalmazva nem lett, s a leírás szerint könnyen előállítható, azt bármely ügyesebb gépész, vagy lakatos is elkészíti.

Gondolt egyet s azzal odaadta a névjegyet a kovácsnak, hisz az ért hozzá, ő szokta elolvasni a kovácsműhelyben az Amerikából irt leveleket.

— Itt van ezen irás, olvassa el komám, — mondá a bíró, — mert az én pápaszemem a községházán van. A fáradsággért fellitelerelőleget rendelt a bíró s végre is, neki gyürkőzven a kovács, kibetűzte a sürgős parancsot, mit sehoggy sem vett jó néven a bíró.

— Mán én azt mondom, hogy az Isten bosszúságában teremtette a bírót. Hát látjátok, — mondá a bíró — igaz-e, a mit a főbíró állít, hogy én vagyok az ur a faluban, mikor még az ember egy pohárku bort sem ihatik meg nyugton s mindenki parancsol neki, még a pap is, de hiszen megyek, — mondá s ot'hagyva az asztalon a maradék bort a kovács öröme.

— Csáértessék az ur Jézus — szavakkal állított be a bíró a parochiára.

A pitvarban Örzse néni fogadta, intve a bírónak, hogy tegye félre pipáját, mert a főúr köhög. A bíró elhümmögte magát s benyitott a szobába.

— Bíró uram, baj van, házamban tolvaj jár, — kezdé a szent atya, — baromliaim felét ellopták.

— Már az bizony nagy baj, — mondá a bíró — ha még a parochiát sem kíméli az éhenkórász, de majd szölok a strázsának, hadd kürtöljön jobban erre át.

— Már azt ne tegye, — szólalt közbe Örzse néni — ugyis keveset alszom, ezentul még annyit sem tudnék, de szöljön inkább Tóth Gergelynek, hogy ne settenkedjék többé a parochia körül, mert a Filox-szal nyugatom le.

— Lári-fári — jegyzé meg a főúr — az én kutyám nem arra való, még utóvégre megmérgezi valamelyik esirkefogó, de szölni kell a csendőrségnek!

Nem totszelt s azó Örzse néni- nek, mert a csendőrök említésére egész testében remegni kezdett; eszébe jutott ugyanis a hajdani eset, midőn tanyájukon megölték a esőzt, aztán a csendőrök s leghűségesebb béresüket verték vasra s azóta nem látta őt ember fia, valahol a tömlőczben ül most is.

De nem mert ellenkezni, elvégre ő most csak eseléd- számba megy, a főúr parancsol.

— Házzen jól van — mondá a bíró — Somogyi őrmester ur érti a módját, majd kitudódik a dolog.

Ezzel az ügy el volt intézve, a bíró visszatért a korezmába s nagyokat ergetett pipájából.

— Miért hivatták — kezdé faggatni a kovács a bírót.

— Hát arról volt szó, komám, hogy a Tóth Gergely s Mihály fia, eleken a főúr baromfiuit.

— Már az nem lehet igaz, — mondá a hentes, Tóth Gergely keresztapja, — a Gergely nem bántja a szárnyas jószágot, ennyire még nem veteránul az öcskös; igaz, hogy két év előtt azt fogták rá, hogy ő ütötte le a Fischer Kóbit, de ez más, nem aféle esilbőszködés.

— Házzen majd megkérlem még tőle, de letagadom, hogy keresztapja vagyok, ha ily csunya mesterséget űzne.

Estefelé elosztott a kupaktanács, a korezmából szó- pen hazra vezeték bíró uramat, ki ekkorra már rég el- fejtette, hogy a csendőrségnek kellene üzenni az esot miatt. Pedig kár volt, mert reggelre kelve a főúr összes baromfiuit ellopták. Ezt már aztan a totyakos bíró is megszokallotta s lovasat küldött be az őrrre azzal az üzenettel, hogy jönne ki egy patroll Somogyi őrmester ur vezetés alatt, mert meglopták a papot.

Somogyi őrmester Márkus csendőrt vette magához, uhból akart altisztet nevelni, mert nagy előszeretettel nyomoz s az ősi szemlekor meg is lott dicőrvé.

A nemzeti falansz monori népversenyről. — A mezíteljes század.

Éppen a déli fejestől jött Őrsze néni, kezében a telt sajtárral, midőn a esendőrök kapuajtót nyitottak. A siatergő mennykő nem ijesztette volna meg jobban őkegyelmét, mint a két szuronyos vitéz; ma délután nem telik majd uzsonnára, a tej szótönilt az ambituson.

Mártás esendőr zavarba jött, mert őt úgy tanították, hogy a ki a járőr láttára megijed, az gyanus, de nem tudta felfogni, hogy a gazdaszöny mennyiben lehet ludas a dologban.

Az az asszony nép, az a réme a közbiztonságnak, gondolá magában, legalább így beszélt az Nagy őrmester ur is a multévi találkozáskor, már pedig annak ezüst érdemkeresztje is van.

A esendőrök jöttére Filox ugatni kezdett s a főur is kinézett szobájából, s behívta a járőrt egy bizalmas szóra.

Mártás csak a Filox-ra ügyelt, mert ujomnan kikezelt köpenyogét nem szerette volna a kutya fogaival összehasogtatni.

Somogyi őrmester felkérte a főurat, mutatni meg neki a tyukólt. Mártás esendőr helyeslőleg bólintott fejével, gondolá magában, mintacsendőr az őrmester ur, tudja az, hogy a nyomozást a tett színhelyén kell megkezdeni. Nagy őrmester ur alighanem a gazdaszönyt fogta volna mindjárt vállatára.

Őrsze néni nyitotta fel az üres tyukólt s síró hangon panaszolá, hogy ha legalább kedvezez kakasát ne lopták volna el, pedig az olyan szépen tudott kukorékolni.

Somogyi és Mártás jól megvizsgálták a tyukólt és a lőrnyékét, de semmi nyomot, vagy bűnjelet sem fedeztek fel.

— Még egy kukastollat sem találni — mondá Mártás — pedig arra szákségem volna. Somogyi a tollforgójára vetett szempilluntással elértette a eszelést, ellenben Őrsze néni azt hitte, hogy annak alapján nyomoztak volna az ellopt kakas után.

Somogyi lernérte még a tyukólt és a szemben levő deszkakerítés közti távolságot s azzal iamét betértek a paplakba.

— Hát aztán kiros gyanakozsunk a főtisztelendő urék — kéédé Somogyi.

A plébános senkire se gyanakodott, azonban elmondá, hogy gazdaszönya a falu rosszára, Tóth Gergelyre gyanakszik, kit jó lesz elővenni, bizonyítéka, ugymond, nincsen ellene, de már emberöléssel is gyanusitra volt a igr a tyuklopást már tán rá is lehetne bizonyítani.

Nevelett Mártás, még ő is belátta, hogy bizony az még kevés ok arra, hogy valahit tyuklopással gyanusítsanak, de furta az oldalát, hogy miért is nincsen tanu jelen a kiros kikérdezésekor.

— Hát a eselédéssel hogy állunk — kérde Somogyi.

— Eselédünk csak egy van, — mondá a gazdaszöny, még a tanyáról hoztam magammal, a megboldogult urnat szolgálta s megbizható lélek.

— Aztán a eselédlánynak nincsen szeretője? — kérde Somogyi őrmester.

A válasz késött, noha Somogyi várta, de megsugta neki Mártás esendőr. Őrsze néni irult, pirult, mint egy kis leány s csak annyit mondott, hogy ebbe ő nem avatkozik.

— Per amorem dei! — kiáltá a főur s félrehuzván Őrsze nénit, halkun tárgyalni kezdett vele; csak ennyit mondott hangosan:

— Ezt nem tőröm, el kell hagynia a szolgálatait.

— Elvágro — mondá Somogyi — a dologhoz nekünk semmi közünk, de ily lopások eseten a eselédszemélyzettel is tisztába kell jönni, mert elvágro tyukot se lehet saj nélkül fogni, a hű eselédnek a zajt hallania kell, a dolog tehát gyanus.

Ezen szavak után a járőr egyelőre bucsut mondott a paplaknak s sietett a bírőhoz. Bírő urnam ekkor sem volt ugyan a legjózanabb állapotban, de azért a járőr láttára újabb horral telt üveget hozott elő, gondolván, ugy dukál az, mert hiszen a katononótuk mindig bor

és szép lányt emlegetnek. Rendelkezett ő mindkettővel, de ez egyszer csak az egyik került elő. Eleggé fűjt ez Mártásnak, pedig a lány kedvéért kente tühegyesre szénfekete bajszit.

— Milyen embernek ismeri bíró ur a Tóth Gergelyt?

— Tudom már, — mondá a bíró — éppen az este tárgyaltuk a kocsmában, osztég a hentes mondá, hogy híz az nem lehet, hogy ő esibét lopna.

Somogyi majd hanyatt vágódott meglepetésében, hát így őrzik meg a községek bírái a hivatalos titkokat?

Ellenben Mártás elismerőleg bólintott fejével, gondolván még se jó az mindég, ha a káros kikérdésénél is tanu van jelen.

Somogyi a lelkére kötölte a külömben még új bíróknak, hogy többé ne merjen ilyen hivatalos dolgokat elfecsegni a kocsmában, mert ilyen szokimondásaival az ő sáradzásukat teszi hiábavalóvá. Elrestelte a dolgot a bíró s ennek tulajdonítá a Somogyi elutasítását, mikor borral kínálta.

— No majd máskor — mondá a bíró, de azért Mártás ur csak megiszik egy pohárráival?

— Szolgálat közben nem szoktunk bort inni, valahint a pap se szokott dohányozni, ha mikét szolgál.

— De bort csak iszik, — volt rá a felelet, mire mindannyian nevetni kezdtek.

— Rossz katolikus a bíró ur, — mondá Mártás — mert ez sem áll, hogy bor az, mit misekor a pap iszik.

Ezután Somogyi őrmester azt mondta a bírónak, hogy most már felállíthatja a tyukolhoz a modern éjjeli őr, a tolvajriasztót s megadta hozzá a méretet az udvar szélességéről.

Nem értette mindezeket Mártás caendör, mert nem volt a titkokba még beavatva, de nem is kérdezősködött előre, mert tudta azt, hogy ezt Somogyi nem szereti.

— Majd meglátjuk, lesz-e sikere a Borászati Lapok hirdetésményének — mondá némi érdeklődéssel a bíró.

Este fele a járőr kiment a paplak végén levő fűzeshöz, hol a patak mellett jó leshelyre akadt.

Itt elhelyezkedve várta a fejleményeket. Hallani lehetett, mint telik meg a tyukól és a vallásos nép adakozásából újabb lábasjósüggel, s mire besötétedett s a ház elcsendesült, ott termett malaczlöpő kabátjába burkoltnan bíró uram is, kibőve, míg Somogyi figyelmeztetéssel nem élt, Mártás az igazi tolvajt vélte felismerni. Bíró uram, — mint Somogyi magyarázta, — itt elővett egy hosszú drótot, abból négy metert levágott (ennyi volt a tyukól és a kerítés közti távolság), a drót egyik végére pedig valami vadásztilényfelet erősített, mit Nagyszöllősről rendelt volt tolvajriasztó ezimén. Majd elvált az éjjel, hogy mi lesz ebből, gondolá Mártás s vizsla szemekkel nézte a sötétben ránkalkodó bírót.

Ez nap B-ben hangos volt Áron kocsmája; az ivóban két száz cigány játszott, míg ott énekelt torkaszakadtából a kovács, a hentes s társul szegődött a helyéről jövő harangozó. Ez egyszer az utóbbi volt az ur, rendelt bort nyakra főre, még a cigányoknak is kinyújtott belőle. Áron csak bordta a bort, a harangozó meg csak ivott, mint a szivacs, hámulták is eleget, hogy bonzban is telik úgy egyszerre?

— Oszteg hol a feleséged, Jancai? — kérdé a kovács a harangozótól.

— Hol? — mondá a harangozó — elment az a mult hónapban a komáromi vásárra s azóta se láttam.

— Hm, hm, furcsának furcsa s te nem is keresed?

— Már ki keresné, van még aszony a világon, ha nem kerül elő, majd lesz más.

Bsötédedt a kocsmában, s a harangozó eltűnt. A muzsika szól még s kiballatszott a patakhoz is, hol leshen állott, jobban mondva feküdt Somogyi és Mártás. Korán volt még ahhoz, hogy beszélni se lehetett volna még, Mártás hátrébbé vett megkérdezni, hogy mi van a tolvajriasztóval.

Majd meglátod, öcsém! Egyik végét oda erősítette a bíró a tyukól végéhez, a másikat a kerítéshez; ha pedig jön a tolvaj, belebotlik, mert éjjel nem látni a drótot, ekkor a töltény el fog sülni s mi oda sietünk, mert ez lesz a jelzés, hogy lépre került a jó madár.

— Most pedig éjfélig virraszt magu, éjszél után pedig én — mondá Somogyi s feje alá téve járőrtilkóját, lebunyta szemét.

Felóra múlva már csak Mártás volt ébren.

Gondolataiba mélyedt; képzeletében ott járt a bíró háza körül s azon tündődött, hogy hová is lett Katieza. Ábrándjait sokáig nem zavarta semmi, már-már közelédedt az éjfél is, mikor egyszerre hatalmas durranás állítá talpra mindkettőjüket.

Néhány ugrással ott termettek a tyukólnál s mind-egyikök egy egy alakot szorongatott.

Somogyi villanylámpájával bevilágított mindkettő arcába, az egyik a pap cselédje volt, a másik férfi volt, de kilétét nem ismerték. Mindkettőjüket betuszkolták a konyhába, azonban a nagy sötétben Mártás elesett s e pillanatot felhasználva a cseléd a kamraablakhoz ugrott, s az odakészített gyufaoldatot egy hajtásra kiitta.

Senki se látta ezt.

A villanylámpa fényénél ismét feltápászkodott Mártás és gyertyát gyújtatott a cseléd által.

Nemsokára előtűnt a plébános ur. Háta mögött Őrzenóni is, kocsonya módra reszketve, nyakörvénel fogva Píloxt hurezsolva. De a lunczat kutya a világért sem akart parancsára ugatni. Ekkor ismerték csak fel, hogy az eddig ismeretlen férfi a harangozó. Szemlesítve állott a konyha közepén.

— Mi járásban volt kend nálunk, — kérdé a főtisztelendő ur.

Nem adott választ a harangozó s a járőr nem is bízta.

— Megyünk a községházára, — mondá Somogyi — ott majd tárgyaljuk a dolgot. Főur, kívánja-e a cselédje megbüntetését?

— Már megbűnhődtem, — szól közbe a cseléd — reggelig kiadom a lelkemet.

Meglepetve nézett a társaság a cselédre s észrevették, hogy szemei szokatlan fényben égnek.

— Mit tettél, szerencsétlen? — kérdé felindultan a harangozó. Mártásnak nem volt ideje betiltani a kérdést, sem a nyomban jött feleletet.

— Mérget ittam.

— Szent Isten, még csak ez kellett; hamar orvosért — kiáltá a pap.

Mártás rohant is érte, míg Somogyi hirtelen tejet adott a cselédnek; s ez volt a baj! A tejtől a cseléd még rosszabbul lett.

Nemsokára megjött Mártás is, hozva a jegyzőt és bírót; az orvost nem találta hon, az vidékre ment beteghez.

— Hamar tintát, tollat, — kiáltá Somogyi. — Jegyzőkönyvet írunk.

— Jézus Maria, hiszen a cseléd gyufaoldatot ivott, büzlik a szája; — folytatja ijedten — s mi még tejet adunk neki, holott arra a tej még rosszabb. Hamar hánytatót neki!

— Ugyis hiába, — mondá a cseléd — nem veszem

be; én már befejeztem életemet, megrontotta azt ez az akasztófára való — s ezzel a harangozóra mutatott. — Kioltom életemet és sirba viszem a gyalázatomat.

— Irjon, jegyző ur — kiáltá Somogyi — itt többé segítség nincs, míg az orvos megjő, végezzünk a jegyzőkönnyvel.

— Jól van, legalább egyuttal meggyónok, nincs mit tartogassak a másvilágra, — felelte a leány. — Ezelőtt hat hónappal ismerkedtem meg ezzel a szerencsétlenel, — mondá megtörtén — azóta naponkint láttuk egymást; elcsavarta a fejemet, elvette becsületesemet, megölte a feleséget erótem.

— Jaj, te nyomorult! — kiáltá a harangozó, — de Mártás rövidesen elhallgattatta, s hogy többé ne zavarhasssa a tollbamondást, megbilincselte és kikísérte a koromsötét udvarra, füzőlánczánál tartva a harangozót, hogy meg ne szökhesen.

Az utasítás is úgy írja elő, hogy mindegyik terhelten a másik távollétében kell kikérdezni, de nem csoda, ha ily zavarban kijő a betű az ember fejből. Így gondolkodik kint Mártás.

Bent a család folytatta a vallomását:

— Azóta rabja lettem az átkozottnak, ezinkostársam a baromfilopásnál; én vittem el a tyukokat az Áron zsülőhöz; ma azonban megteletem én is vele; délután találkoztam vele, s ekkor elmondta, hogy elhagy, fél, hogy rajtacsipik, s kimegy Amerikába; onnan majd küld pénzt s ön kimegyek utána...

Tovább nem tudta mondani, mert elfogták az iszonyu gyomorgörcsök, ezentul már csak szakgatottan mondá el, hogy csak nagy rábeszéléssel tudta még ma estére odacsalni a harangozót, de ma este már lopni nem volt szándékuk.

Félóra mulva megjött az orvos, de már nem segíthetett, a család szénfekete volt már s egy óra mulva meghalt.

A harangozó töredelmes beismerést tett, a kertje végén megmutatta a felesége elásott hulláját.

Büntetését elvette ő is, életfogytiglani fegyházra ítélték. Az ítélet kihirdetésekor ott volt Somogyi és Mártás is. Mártás oda sugta Somogyinak:

— No, örmester ur, ezt a szép eredményt a bíró tolvajriusztójának köszönhetjük.

KÉPEINKHEZ.

A nemzeti falanx.

A sportok világát éljük minden téren. Körülbelül két évvel ezelőtt nemzeti falanx ezimien egy egyesület alakult, melynek főcélja, hogy a gyermekek katonai nevelését már az iskolában megkezdvén, az onnan kikerülő sorduló ifjúságot ugyanezen az alapon továbbképezze. E célból egy-egy kis hadseregbe sorozza be a gyerekeket s a honvédség vezényszavainak használata mellett katonai gyakorlatokat végeztet velök s a tanév végén versenyeket rendez, melyekben a testi ügyességben híválók jutalmakat nyernek. Az egyesület programját az ország legtöbb vármegyéje elfogadta s ekként több megyei lökegyesület létesült. Az egyesület első fiókja Pestmegyében Monoron létesült. Képeink a monori népversenyről való, melyen a monori, állói, szentlőrinczi, péterfi és győmrői gyermekek, mintegy 400-an vettek részt.

HIREK.

Ellenszegült katonák. Nagybányán július 20-ikén éjjel Pásztor György szolgálatban álló csendőr a neki tetteleg ellenszegült, sőt rajta testi sérülést is okozott Lengyel János cs. és kir. 2. vonatezredbeli tényleges állományú, szabadságon levő vonatkatonával szemben kardját volt kénytelen használni, minek következtében az ellenszegült katona életveszélyesen megsérült. Révész János nagybecskereki városi őrsbeli csendőr augusztus 2-ikán este félnyolcz órakor szolgálatteljesítés közben arról értesült, hogy a Magyar muzsikához címzett kocsmában verekedés van. Révész csendőr a kocsmába sietve, ott a cs. és kir. 29. gyalogezred állományába tartozó mintegy 20—25 gyalogost talált, kik azt panaszták neki, hogy Zsigity Dukán ezredükbeli századdobos őket kivont karddal levágással fenyegeti. Révész csendőr erre az ittasnak látszott Zsigityt a kocsmából kivezette. Zsigity a kocsmá ajtajából a csendőr elől megfutamodott, majd pedig kardot rántva az őt nyomon követő Révész csendőrt megtámadta. A támadásra Révész csendőr is kardot rántott és így kölcsönösen viaskolni kezdtek, miközben Révész csendőr a támadóját balkarján súlyosabban, testének különböző részeit pedig könnyebben megvágta. Az így kifejlődött viadalban a századdobos a szenvedett sérülések daczára is mindig hevesebben támadott, s eközben egy a Révész csendőr által feléje irányzott szurás elől félreugorva, Révész csendőr feje felé vágott s azt jobb szemé felett könnyen meg is sebesítette. Révész csendőr a súlyos utász-késsel homlokára kapott vágás következtében egypár pillanatra elkabult, mialatt a századdobos elfutott, de később elfogtatván, ellene az eljárás megindíttatott.

Egy csendőr megtámadtatása. Bazaika Vende Fehérmegye őri őrsbeli csendőrt augusztus 2-án éjjel, szolgálaton kívül Érden egy vendéglőben több polgári együt megtámadta. A szorult helyzetbe jutott csendőr támadói ellen kardjával védekezett s azok közül egy Dávid nevű egyént hasba szurva, életveszélyesen megsebesített. A vizsgálat megejtésére a hadbíró a helyszínére kiszállott.

Fürdőkezdvezmény a csendőrlegénységnek. Ornessel József agri lakos, az egri érseki gyógyfürdők bérelője, az Egerben állomásozó vagy az ott egyébként megforduló csendőrlegénységnek a természetes meleg és kénos tartalmánál fogva gyógyhatású érseki uszodában a nyári időny tartamára naponként reggel 5—8, délután 1/2 2—3 és 5—8 óráig teljesen díjtalan fürdést engedélyezett. A hírlőt a csendőrség iránti rokonszenvéről tanuskoló ezen nemes készségeért dícséret illeti.

Nagy ékszerlopás. Davidovits Mór gyergyótölgyesi lakos, órás és ékszerész kárára Borzsek fürdön, a hol a fürdő-idény alatt a «Bazár» épületben fióküzlete volt, július 27-ikén éjjel ismeretlen tolttesek betörés útján 1000 koronát meghaladó értékű arany- és ezüstörüt és ékszeret loptak el. A tolttesek utáni nyomozást a borzseki őrs bevezette és a gyergyótölgyesi járással egyetemben folytatja.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Menyőjárásakor. Mostanában népünknek nagy része kint végzi a télire való élet felgyűjtését a szabad természetben. A hosszantartó szárazság mindenféle zivatartokat szül s az időjós-allomások egyre hirdetik, hogy a legközelebbi hetek is sok égi baborút zúdítanak reánk. Ennélfogva baszonnal járhat annak közlése, miféle viselkedés mellett fokozódik és mikor csökken a villámgyilkos hatása? A mit mi menyőesapásnak nevezünk, az valójában nem egyéb, mint a léghen felgyülemlett villamos feszültségnek elsülése. És akkor történik meg, ha valamely szilárd pont — fa, épület vagy ember — az egymást különben kiegyenlítő villamos feszültségeket megbontja. Legnagyobb tehát a veszedelem egyedül álló fák, épületek vagy kazlak alatt; mert ha ilyenek akadnak a száguldozó vészfelhők útjába, feltétlenül megtörténik az elsülés. Legkissebb a koczkázat, ha tömegesen álló, lehetőleg egyforma magas hazak, kazalok vagy facsoportok középette keresünk menedékhelyet. Mert ezeknek felső szintája egyenletes lévén, tovább vezet a vészcsomókat, kiütés nélkül. — Ha nem lehet a vibar elől biztos helyre menekülni, legjobb meglapulni egy árokban, vagy egy-két kéve szalma fedele alatt a föld színén. — Minden körülmények között az a legveszedelmesebb, ha valaki futva menekül, és így fejével folytonosan megbontja, tehát kiszülésre ingerli a villámterhes levegőt. — Zárt tömegben álló, egyforma magasságú fák közé ritkán csap le a menyő. Az erdő vagy sűrű liget jó buvóhely, kivéve, ha benne egyes kimagasló öreg fák vannak. Ha ellenben a fák nem alkotnak szorosan összeerő sátot, mint például nálunk az országút mentében térközösségben álló eperfák, akkor alájok menekülni valóságos istenkísértés. — Ezért, a ki erdőbe menekül, ne keresse ott a leglobbosabb koronájú fát, mert az rendszeren kimagaslik a többi fölött és vészfézsek. Általában ne kinyorodjék le szorosan a fa tövébe, mert ha egy ilyen fa, mint felső czimerével útban álló akadály, kiszüti a száguldozó felhők villamos feszültségét, ennek sujtó ereje az agakon és törzsön, mint vezeteken iramlik alá a földre és így csak a töben ülő embert érheti, míg a fáközökben meghuzódó menekültet épen hagyja.

Tavaly Poroszországban az egyik biztosító-társaság egy kliensével megtörtént, hogy ézengéskor az erdőből elfutott onnan öt percnyire távol eső fabódéjába s utközben lesujtatta a villám. Dr. Aszman titkos tanácsos, a berlini meteorológiai intézet vezetője, a kitől az esetre nézve szakvéleményt kértek, kijelentette, hogy az illető bizonyosan megmenekült volna, ha az erdőben marad. Egyben kifejtette hosszasan és tudományosan mindazt, a mi fentebb ismertetve van.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kizárólag válaszra nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek. Szolgálatnál kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködlés.

seknek eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

S. P. I. Először a hiányzó elemi osztályokról kell vizsgáznia, a vallás- és közoktatási miniszter azonban ezen kellektől el is tekinthet; 2. a tandíj elengedéséhez a szakasparancsnokságtól kérendő szolgálati bizonyítvány szükséges; 3. legzelezerőbb az áprilisi vizsgáboz jelentkezni, mert úgy egész télen át zavartalanul tanulniak szenteli idejét; 4. a vizsgadíj vizsgánként 90 korona. Legjobb, ha ez ügyben alkalomadtán személyesen a tanfelügyelőséghez megy el, mert az eljárás — értesülésünk szerint — nem mindenütt egészen egyöntetű.

P. I. őrsvezető, Gy. J. őrmester. Cs. J. csendőr. Beküldött nyomozásaiak nem közölhetők. Arra, hogy valamely nyomozás tanulságos példaképpen az «Érdekes nyomozások» rovata alatt közöltesseék, az érdekességet nem a bűncelekmény súlyossága, hanem annak titokzatossága, bonyolultsága és az eset felderítése körül kifejtett leleményesség és ügyesség adja meg. A közölt nyomozások pedig ezt nélkülözik. Jobbakat várunk. **Cs. J.** csendőrnek a fényképet visszaküldöttük. A cikkeket jövőben félhasábosan s a papirlapnak csak az egyik oldalára írják.

P. I. őrsvezető. Munkásmozgalmak megakadályozása cz. cikke nem vált be. Az utasítás idézett szakaszai ugyanazt a célt szolgálják, mint az ön csupán elméleti alapon összeállított közleménye. Öntől jobbakat és tanulságosabbakat is várunk.

P. B. őrsvezető. Beküldött dolgozata közlésre nem alkalmas.

P. A. csendőr. 1908. évi július 1-től kezdődőleg az új szabatt szerint.

Sérült. 1. Minthogy nem írta meg hogyau és mily körülmények között sérült meg, nem tudhatjuk, hogy önnék nyugdíjaztatásakor a szolgálati idejéhez a szokásos 10 év hozzá lesz számítva vagy sem s így a nyugdíj-összeget sem irhatjuk meg. A sebesülési pótdíj legmagasabb kiszabata évi 288 korona. — 2. Űrmesteri és más állami állásra csak igényjogosultsági igazolvánnyal pályázhat, közvetlen átlépés szinte kizártnak vehető; a felülvizsgálat alkalmával előadni szándékkolt azon kérelme, hogy részére más állami szolgálat eszközöltessék ki — mint a felülvizsgáló bizottság hatáskörét nem érintő — figyelemben nem fog részesülni.

Kakován csendőr, Galgóczy kertészeti kézikönyve, ára 2 korona, kapható Várnay cégnél; a Mauthner féle kézikönyv, ára 3 korona 90 fillér. Kapható Mauthner magkorekedésében, Budapest IV. Kossuth Lajos-u. 4.

T. őrsvezető. Forduljon az enyingi őrsparancsnoksághoz, ott bizonyosan tudják.

K. őrsvezető Budapest.

K. J. Nem tudjuk; ha lesz, akkor lapunkban ia jelezni fogjuk.

Nagy őrmester. Kizárólag csak hadapródi minőségben vehető fel; az eziránti kérvény az illetékes hadkiegészítő parancsnoksága útján a cs. és kir. közös hadügyminiszterhez terjesztendő elő, a ki azt a honvédelmi miniszternek átteszi.

B. őrmester. Nem kaphat, mert a halásztörvény e tekintetben kivételt nem tesz.

Tudulvagyó csendőr. Elvállalt csendőrségi szolgálati kötelezettsége leteltkor kérheti közvetlen visszavételét a csapatához. Ha beteg, felülvizsgálóbizottság elő állítja, de az esetben a csapatához nem veszik át.

Fekete őrsvezető, Űrs Mozsóg, Mircse őrsvezető, Gyllmölcsös őrmester, H. V. sorsjegyei nem nyertek. Verőb cz. őrsvezető sorsjegye nem nyert. Erzsébet sorsjegy jelenlegi pénzértéke 7 korona 25 fillér.

J. csendőr. 1. Annak a parancsnak a számát mi nem tudhatjuk, forduljon kérelmével és nem panaszával szakasparancsnokhoz.

nekához; ilyen ügyek ott nyerne elirtézést. 2. Marad a honvédség állományában, de mint cs. és kir. tábornok.

Tudnivagyó. 1. Olvassa el az Ált. szlg. htv. XII. fejezet 2. a) pont utolsó mondatát. 2. Nem.

H. D. Az 1894. évi XII. tcz. (Törv. rend. gyt. 366. lap.) 93. §. a) pontja értelmében kihágás.

D—d. 1. Nemesek jogában áll, hanem kötelessége. 2. Az ált. sz. htv. VIII. fej. 5. pont és a XVII. fejezet 3. c) pontja értelmében alázatosan jelentkezik.

FEJTÖRÖK.

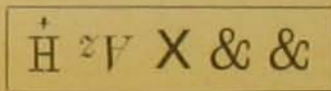
Képtalány.

Verstalány.

Szép, dőlczeg alakom hölgyeknek imponál.
Az első szótagom három számjegyből áll.
A másodikat a jószívű teszi.
Ha a harmadikat most meghosszabbítod,
És a másodikat eléje állítod: —
Ezzé lesz, ki a pénzt kölcsön veszi!...

Betűtalány.

Megfejtési határidő: 1908 augusztus 24.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk f. évi 31. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: •Bátraké a szerecsen•. — **Verstalány:** •Huszár•. — **Betűtalány:** •Türelem•.

Helyesen megfejtették: Kiss Jeremiás pr. csendőr Csonoplya, Dömölky János őrn. és neje Kisbér, Szemes József őrsv. és Csoko István csendőr Sátoraljaújholly, Lázár Kálmán őrn. Czegléd, sárvári őrs, Simon István csendőr Magyaróvár, Gergely Sándor és Keresztos Zsigmond jörm., Waller Károly őrn. és Karácsony József őrsv. Dós, Fuzokai Ferenczjörmester és Dombi József őrmester Bácsalmás, Hatlala Mihály őrmester Maczanka Keresztos Zsigmond jörmester, Gergely Sándorné, Zöld Aladár hadapród.

A kisorsoll Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Simon István csendőrnek Magyaróvárra elküldöttük.

Üsletli elveink a legrossziddebbak.

Grammofonok, fuvolák, czimballmok, eziterák,

havi részletfizetésre.

Vadászfegyverek

erőtel, golyós löfegyverek, revolverek, szubli, lötüchi, weipertit hirtavas gyártn.

Elek és Társa

Bucapost, Mároly-körút 10.

Ingyen képes árjegyzék.

Hegedük,

forgatható és önműködő hangszerek.

Valódi francia színházi látozóvok.

Görs-főle triador **B i n o k i l k.**

Kényelmes

havi részletfizetésre.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsök lovasítása.

A m. kir. belügyminister urnak folyó évi június hó 26-án kelt 79580/V-b. számú rendelete alapján a Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye monori járásában fekvő irsai gyalogörs 1908 július 20-ával;

az abonyi járásban fekvő tápiószelei gyalogörs 1908 július 19-ével;

a kalocsai járásban fekvő dusnoki gyalogörs 1908 július 20-ával, és

a Jász-Nagykun-Szolnokmegye tiszai közép járásban fekvő fegyverneki gyalogörs 1908 július 16-ával lovasítottak s mint olyanok működésüket a jelzett napokon megkezdték.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértetett:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Benedek Mihály cz. őrsvezető 11 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, de különösen az 1907. évi október hó 14-én Pollák Benjáminné, Rucskai György, Bajta János, Frindik György és Hermos János kuczorai lakosok kárára elkövetett betöréses lopások tetteseinek buzgó, leleményes és körültekintő nyomozás során történt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért.

Nyilvánosan megdicsértetett:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Szigethi Imre cz. őrsvezető, *Baranyi Sándor* csendőr cz. őrsvezető és *Siklován Tivadar* csendőr, a Bács-Bodrogmegyei Herczegszántó községben folyó évi jun. 16-án kiütött tüzvész alkalmával a vagyonmentés körül kifejtett tevékenységükért, nemkülönben a lakosságnak a tüzoltásra való buzdításaért, miáltal a nagyobb veszélynek elejét vették.

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminister ur 1908. évi július 16-án 78873/V-b. szám alatt kelt rendeletével a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért a m. kir. III. számú csendőrkerület állományába tartozó *Oláh József* őrmesternek 200 K;

1908 június 23-án 73586/V-b. szám alatt kelt rendeletével ugyancsak a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes működésükért a m. kir. V. számú csendőrkerület állományába tartozó *Pulatinus János* és *Baráth István* járásőrmestereknek, *Nagy István* I. őrmester és *Nagy János* I. cz. őrmesternek egyenként 100—100 K, *Lády Gyula*, *Barta József* I. és *Reudas János* cz. őrmestereknek egyenként 80—80 K, *Dán Ferencz*, *Buchta István* és *Tóth József* őrsvezetőknek, *Tanulli János* cz. őrsvezető és *Fürst Mór* csendőr cz. őrsvezetőnek egyenként 60—60 K, végül *Szöröd Rezső*, *Fübián Ágoston* és *Fördös József* csendőröknek pedig egyenként 50—50 K pénzbeli jutalmat adományozott.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel ellátott:

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Petrzalka Ernő ez. őrmester 1908. július 28-ával és *Lepure Vazul* ez. őrnagy 1908. július 19-ével.

Névváltoztatás.

A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:

Horn Zsigmond próbacendőr, családi nevét a m. kir. belügyminister urnak 1908. évi április hó 24-én 20363/VI-a. sz. alatt kelt engedélye alapján „*Körtvély*”-re változtatta.

A m. kir. IV. sz. esendőrkerület állományában:

Tóth László ez. őrnagy családi nevét, a m. kir. belügyminister urnak 1908. június 19-én 73587/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján „*Szentmiklósi*”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Magyar János járásőrmester, *Nagy Ilonával*, 1908. július 25-én, Losonczen.

Cs. Tóth Sándor őrmester, *Káhy Arankával*, 1908. július 2-án, Váczen.

A m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Pálffy Imre ez. őrmester, *Schmid Julianna* Zsófiával, 1908. július 8-án, Kismári.

Gombás Károly járásőrmester, *Vizauer Adalbertával*, 1908. július 11-én, Maramaroszigeten.

Zahoránuzki Péter ez. őrmester, *Sulétros Erzsébettel*, 1908. július 11-én, Királyhelmezen.

A m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:

Óvári Miklós ez. őrmester, *Fellegi Irma* Ilonával, 1908. július 18-án Kézdivásarkerekenzen.

PÁLYÁZATOK.

Egy hivataloszolgal állás a verscezi kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhaköltség 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Német román és szerb nyelvtanmeret. Kérvények a helytartóhoz kir. törvényesek elnökéhez 1908. évi szept. hó 3-ig.

Két irodalmi állás Esztergom vármegye törvényhatóságánál. Kezdeti fizetés 1400 korona. Szabályszerű lakpénz. Négy középiskolai osztály. Kérvények Esztergom vármegye alispánjához 1908. aug. 31-ig.

Egy hivataloszolgal állás a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatásnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 korona. Ruhaköltség 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatásnálhoz 1908. évi szeptember hó 2-ig.

Egy hivataloszolgal állás a magyaróvári gazdasági akadémiánál. Fizetés 600 korona és pótlék. Lakpénz 180 korona. Ruhaköltség 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgalat. Kérvények a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatóságához 1908. évi augusztus hó 30-ig.

Több hivataloszolgal állás a m. kir. pénzügyministeriumban. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Ruhaköltség 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Ezen állásoknak áthelyezés útján való betöltése esetén az al-

rendelt hatóságoknál és pedig Budapeston ugyanazon javadalmazással. Vüléken: Fizetés pótlékkal 600 korona. Rendszerezett lakpénz. Ruhaköltség 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények szolgálati uton a m. kir. pénzügyministeriumhoz 1908. évi augusztus hó 31-ig.

Egy hivataloszolgal állás a gyulafehérvári kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhaköltség 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi augusztus hó 20-ig.

Egy hivataloszolgal állás a gyulafehérvári kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhaköltség 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi augusztus hó 30-ig.

Egy hivataloszolgal állás a komáromi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. természetbeni lakás. Ruhaköltség 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. — Kérvények a komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi szept. hó 6-ig.

Egy hivataloszolgal állás a fiumei adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhaköltség 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Lehetőleg olasz nyelvtanmeret. Kérvények a fiumei pénzügyigazgatásnálhoz 1908. szept. hó 30-ig.

Öt hivataloszolgal állás a m. kir. póstatartóképzőintézményénél Budapest. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. A számadásban való jártasság. Egy évi próbaszolgalat. Kérvények a m. kir. póstatartóképzőintézményénél Budapest 1908. évi augusztus hó 31-ig.

Egy irodalmi állás a dévai m. kir. pénzügyigazgatásnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Megfelelő lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a dévai m. kir. pénzügyigazgatásnálhoz 1908. évi szeptember hó 18-ig. A kérvényben kitéendő, hogy a pályázó csak ezen vagy pedig esetleg áthelyezés esetén bárhol megüresedő irodalmi állásra is élni kívánja.

Egy irodalmi, esetleg egy irodakezelési gyakornoki állás az aradi pénzügyigazgatásnál. Javadalmazás az irodalmi állásra nézve: Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. A gyakornoki állásra nézve 600 korona segélydíj. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy éven belül az előírt utasításokkal és szabályrendeletekkel vizega. Kérvények az aradi pénzügyigazgatásnálhoz 1908. évi augusztus hó 31-ig.

M. kir. honvédelmi ministerium,
68.242. számhoz. 7.—1908.

HIRDETMÉNY.

Tárdobozok szállítása.

A m. kir. honvédség részére a töltenyek elcsomagolásához szükséges tárdobozoknak (évenként mintegy 700.000 darab) 1909. évtől kezdőleg 3 éven át leendő szállítása iránt folyó évi szeptember hó 9-én versenytárgyalás fog tartatni.

A részletes szállítási feltételekről a m. kir. honvéd központi fegyvertár parancsnokság (Budapest, IX., Ullői-ut, honvéd gyalogsági laktanya) az érdeklődőknek felvilágosítást nyújt.

Budapest, 1908. évi július hó 28-án.

M. kir. honvédelmi ministerium.

Vászon zubbony.

Vászon nadrág.

Különféle minőség.

Ar.szegecsék bérmentesen

!!Csendőrség előnyben részesít!!

GERŐ ALADÁR

Budapest, VI., Szerecsen-utca 41. sz.

Csendőr-ing

Csendőr-alsó-nadrág.

Különféle minőség.

Pontos és gyors elbír.